

Het moeflon

Klasse: zoogdieren

Orde: herkauwers

Familie: bovidae

Soort: ovis musimon

Moeflon, mouflon,

Mufflon, mouflon

Het moeflon is ook een wildsoort die hier vanuit het Middellandse-Zeegebied werd ingevoerd, maar in een veel recentere periode dan het damhert. Al vanaf de vorige eeuw werden moeflons van de eilanden Corsica en Sardinië – de enige lokalisaties waar ze oorspronkelijk voorkwamen – op verscheidene plaatsen, o.m. in het toenmalige Duitsland en Oostenrijk, uitgezet. De moeflons deden het daar zo goed dat ze intussen veel talrijker zijn op het Europese vasteland dan op hun moeder-eilanden (waar de soort zelfs bedreigd is door stroperij en bosbranden...). In Nederland werden ze begin deze eeuw op de Veluwe uitgezet en in België gebeurde dat, na een eerste mislukte poging in de dertiger jaren, kort na 1950 in de Semois vallei (Herbeumont/Epoux) en nadien nog in enkele andere boscomplexen (Nassogne-Ciergnon)

Velen beschouwen het moeflon als een verrijking van de wilde fauna, anderen als een uit te roeien exoot. Het moeflon is ongetwijfeld een interessante wildsoort die zich in de meeste van zijn nieuwe leefgebieden uitstekend heeft aangepast en een grote jachtwarde heeft.

Het moeflon is een wilde vorm van een huisschaap en laat zich er ook mee kruisen. Dit is trouwens in het verleden meermaals, al dan niet bewust, gebeurd. De kruisingsvormen zijn perfect onderling vruchtbaar maar moeten qua uitzicht en qua gedrag als te elimineren aanzien worden o.m. omdat ze meer schade doen aan boombestanden. Het mannetje is een **ram**, het vrouwelijk dier een **ooi**, en het jong een **lam**. Eenvoudiger kan dus niet. Iets minder eenvoudig is het korrekt aanspreken: hoewel de

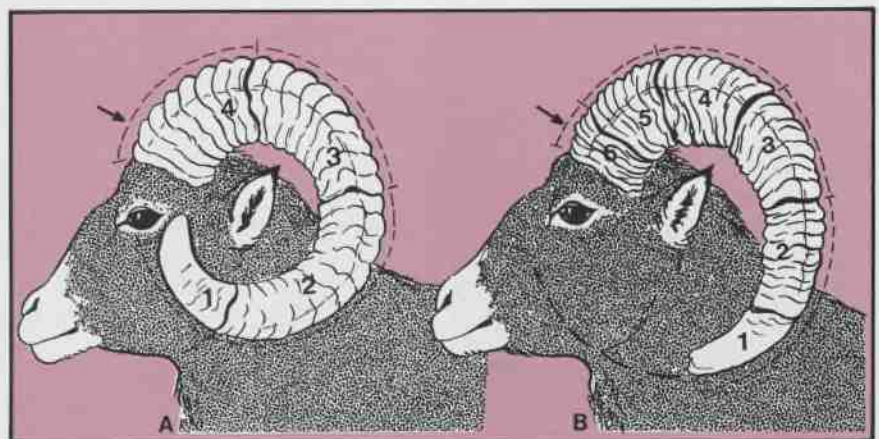
meeste ooien geen horens dragen, zijn er toch stammen (vermoedelijk die uit Corsica afkomstig) waar veel ooien wél gehoorned zijn.

Die **horens** vormen het meest typische kenmerk van de soort: hoewel het moeflon ook een herkauwer is, behoort het niet tot de hertachtigen = geweidragers, maar tot de familie van de hoorn dragers (zoals de koe en de geit, maar ook de gems en de steenbok).

Horens zijn blijvende huidaanhangsels die permanent doorgroeien rond een beenachtige spil aan de schedel. Het grootste deel van een horens is dus hol en bestaat uit dood, gevoelloos beenweefsel. Bij de moeflonram groeien de horens of **slakken** boogvormig. Vooral de eerste drie levensjaren is die groei opvallend. Daarna gaat het wat trager tot de slakken op ongeveer zevenjarige leeftijd een ongeveer negentig centimeter lange gesloten cirkel lijken te vormen. Omdat de hoorn groei stilvalt gedurende de winterperiode ontstaat er een soort jaarringen die nauwkeurig de leeftijd aanduiden.

Ontwikkeling van de slakken

- A. Vierjarige ram – te enge boogvorm
B. Zesjarige ram – goede ontwikkeling

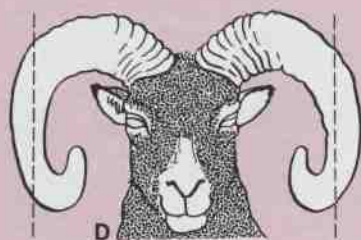
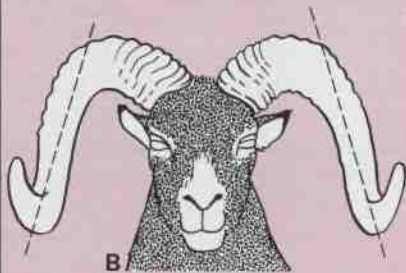
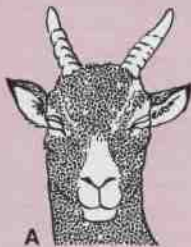

Normaal moeten de horens nadat ze bijna een volle cirkel vormen, naar buiten toe wat ombuigen om zo verder te groeien. Toch gebeurt het vrij dikwijls dat de horens naar binnen blijven groeien met min of meer erge verwondingen aan de hals en met soms zelfs de dood als gevolg. Dergelijke "ingroeiers" moeten dus bij voorkeur afgeschoten worden.

De winterdos van moeflons is donkerbruin, maar de onderzijde van het lichaam en de onderste helft van de lopers zijn wit. De meeste rammen vertonen dan ook nog een blekere **zadelvlek**, die echter in de rossere zomerdos verdwijnt.

Een volwassen ram weegt veertig à vijfenvijftig kilogram, een ooi ongeveer tien kilogram lichter. Ooien kunnen gewoonlijk veertien à vijftien jaar oud worden, rammen meestal enkele jaren minder.

Moeflons zijn uitgesproken **dagdieren** en beschikken dan ook over een goed reukvermogen en een uitstekend zicht. Gekoppeld aan hun natuurlijke voorzichtigheid en het feit dat ze meestal in groep

leven, waardoor de algemene waakzaamheid steeds gegarandeerd is, betekent dit dat hun bejaging helemaal niet eenvoudig is. Als biotoop verkiest het moeflon droge gebieden met rotsachtige bodem en een weelderige struikbegroeiing – typisch voor vele streken in het Middellandse-Zeegebied (het zgn. “maquis”). In feite is dus ons vochtig, maritiem klimaat minder geschikt voor deze soort, zeker als de bodem te zacht is waardoor vaak misvormingen van de hoefjes voorkomen omdat ze dan niet genoeg afslijten.

Groeivormen van de slakken

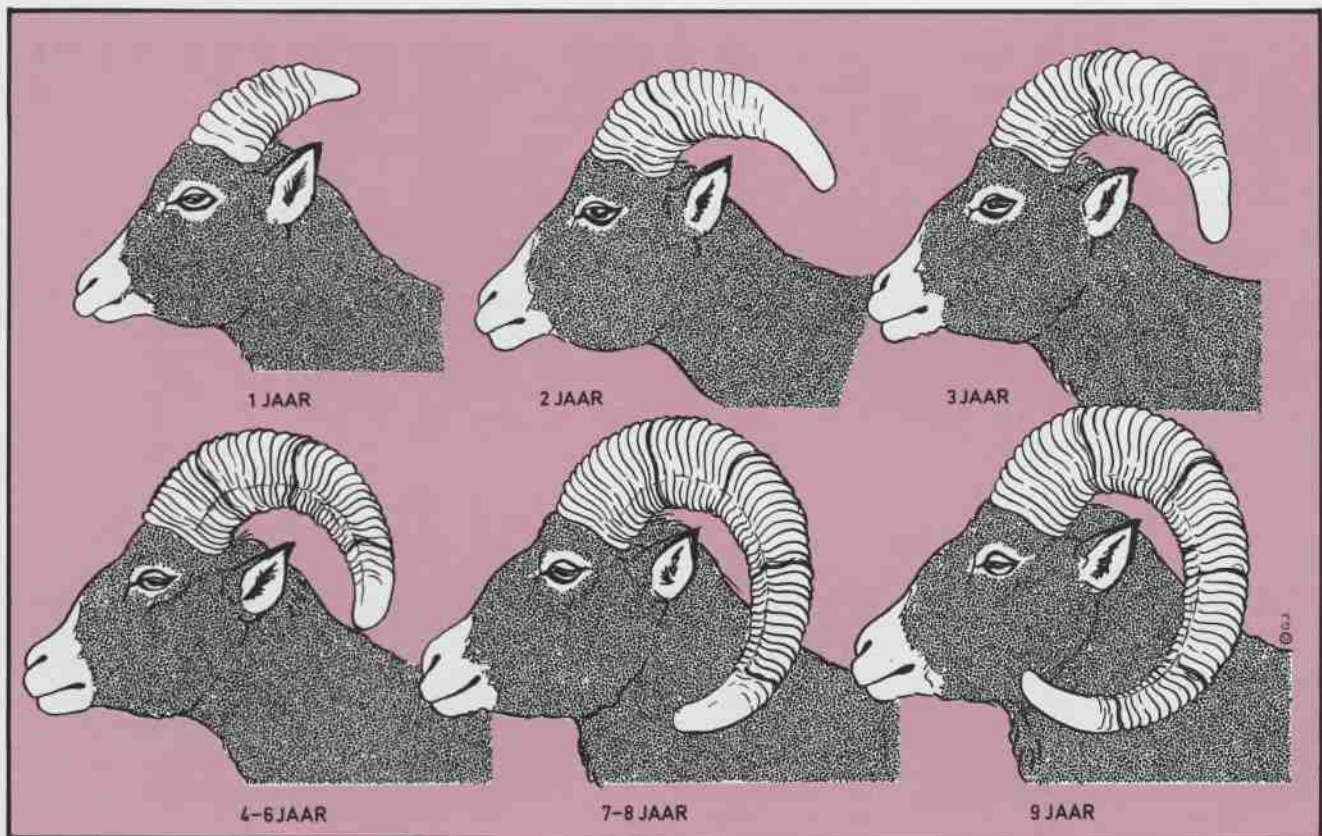
- A. Gehoornde ooi
- B. Naar buiten draaiend (zogenaamd Argali-type)
- C. Ingroeiend: te elimineren
- D. Normaal

Foto boven: moeflonram in de winter, met duidelijke zadelvlek

Hun voedsel bestaat voornamelijk uit diverse grassoorten en bladeren, bramen, allerlei bosvruchten, heidekruid en 's winters ook mos en boomschors.

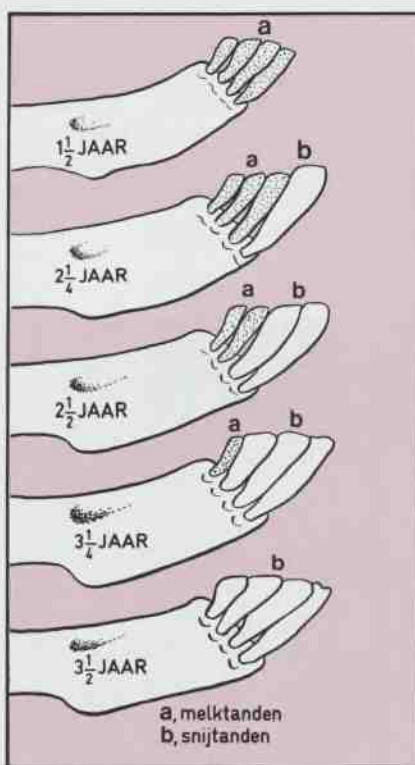
Moeflons zijn vrij sterk gebiedsgebonden en dikwijls wordt vastgesteld dat zij niet graag een bepaalde hindernis – rivier, spoorweg... – oversteken om nieuwe zones te koloniseren. Binnen hun leefgebied zijn het wel zwervers, naargelang van het aanwezige voedsel of de eventuele verstoring. Tijdens de winter (november/maart) houden gemengde groepen van een twintigtal individuen zich op waar voldoende voedsel voorhanden is. Zo'n kleine kudde wordt geleid door de oudste ooi. Nadien – van april tot oktober – zijn de groepjes kleiner en meer verspreid over het ganse gebied. Volwassen rammen leven alleen of in kleine groepjes.

De **bronsttijd** valt tussen oktober en december. Vanaf anderhalf jaar zijn de rammen in staat zich voort

te planten, maar ze nemen normaal niet aan de bronst deel voordat ze drie à vier jaar oud zijn. Ooien zetten meestal hun eerste lam (tweelingen zijn uitzonderlijk) wanneer ze zelf twee jaar oud zijn. De dracht duurt vijf maanden, zodat de meeste lammeren gezet worden in maart.

Naargelang van de geschiktheid van biotoop en klimaat mag de dichtheid vijf à tien moeflons (voorjaarstand) per honderd hectare bedragen. Een gezonde populatie moet minstens een honderdtal exemplaren omvatten en dit over een leefgebied van zeker drieduizend hectare. Het is trouwens enkel vanaf deze orde grootte dat er sprake kan zijn van een ernstig en rationeel beheer. Rekening gehouden met een jaarlijkse toename van de winterpopulatie van ongeveer dertig procent en een relatief lage natuurlijke sterfte van ongeveer tien procent vóór het jachtseizoen, mag het jaarlijks afschot ongeveer één vierde van het winterbestand bedragen. Dit afschot moet, om een evenwichtig opgebouwde populatie te behouden, ongeveer gelijkwaardig verdeeld worden over de lammeren, de ooien en de rammen. Normaal is een goede ram met sterke trofee pas afschotrijp vanaf zijn **zevende**

De leeftijdsbepaling door de tanden

levensjaar. Daarom worden bij voorkeur rammen geschoten met afwijkingen of kwetsuren, waarvan de horens naar de hals toe groeien en zeker alle exemplaren die tekenen van in kruising met huisschape vertonen.

